

**Historie kostela** Zřizovatelem kostela i fary byl premonstrátský klášter Hradisko u Olomouce. Již ve 13. století je doloženo působení řeholníků na místní faře. Tehdy tvořilo Hradisko s Bezměrovem jednu obec (rozdělení obcí na vlastní žádost v r. 1698). Na místě dnešního kostela stál tehdy dřevěný kostelík vybudovaný nad hroby několika významných šlechticů východně od pozůstatků významného pravěkého hradiště.

V 16. století vlivem velkého odpadu od katolictví a velkého nedostatku kněží světských i řádových byl kostel téměř zrušen. Roku 1560 byla fara nekatolická, bratrství kněží sloužili mše v opuštěném kostele. Přestože si opat Jan Ponietovski při prodeji farnosti roku 1578 Haugvicům z Biskupic vyžádal právo na věky zde dosazovat jen katolické kněze, a to i proti vůli držitelů vsí chropýňská vrchnost nepřijala ani po domluvě biskupa poslaného řeholníka, protože by přišla o desátky. 1582 napomíná biskup Stanislav Pavlovský majitele Hradiska Jana Purcharta Černického, aby dal opravit kostel, který byl v roce 1583 zcela zpustlý. Ale již v roce 1591 měl kostel dva oltáře, čtyři zvony, stříbrný pozlacený kalich s patenou, monstranci, ciborium, kříž, šest ornátů a 40 obrazů, tomto roce byl zde konečně uveden na nově postavenou faru kněz, řeholník Šimon. Farář Pavel Svitavský (1610 - 1616) byl posledním samostatným farářem v Hradisku. Od té doby patřilo Hradisko pod farnost Panny Marie v Kroměříži, kněz sem dojížděl v neděli a kostel rychle chátral. V r. 1625 neměl ani sakristii, křtitelnic, žádný zvon a kardinál Ditrichštejn zakázal přechovávat v tabernákulu Nejsvětější svátost.

Stavba nynějšího kamenného kostela započala roku 1760, dokončen byl 1776 a vysvěcen arcibiskupem Theodorem z Colloreda r. 1777 ( podle jiných pramenů až 15. září 1782 ). Je ve slohu typickém pro období konce vlády Marie Terezie - v pozdním baroku. Barokní jsou boční oltáře, kazatelna a sochy sv. Isidora, Vendelína, Barbory a Notburgy, hlavní dřevěný oltář pořízený nově r. 1876 je napodobenina pozdního baroka. Původní starý oltář stál až ve zdi a nad ním je velký obraz znázorňující církev bojující a vítěznou malovaný kolem roku 1782 Františkem Vavřincem Korompayem. Nový oltář byl posunut dopředu a záoltář doplněno čtyřmi sloupy s ozdobnými hlavicemi. Svatostánek v dnešní podobě pochází z r. 1928 při úpravách v kostele po vloupání. Vedle sloupů stojí sochy svatých Cyrila a Metoděje. Obraz bočního oltáře na evangelní straně kostela představuje svatou rodinu a Simeona a Annu, na epištolní straně kostela sv. Jana Nepomuckého, patrona Bezměrova.

Oba obrazy maloval r. 1802 v Holešově žijící francouzský emigrant Josef Kisling, nově je přemaloval 1875 brněnský malíř J. Zelený. Všechny původní obrazy domácího malíře F. Zlínského byly tehdy odstraněny, ponechán je jen obraz na oratoři a obraz s krásným florentinským rámem -hluboce řezaný barok- v sakristii. Na kazatelně jsou umělecky cenné postavy andělů ve spodní části, ve výklencích je ozdobena soškami sv. Heleny a apoštolů Petra a Pavla. Starý boční oltář P. Marie Lourdské byl nahrazen 1934 novým (starý odprodán do Radvanic), ale i ten byl zcela zničen červotočem a počátkem 80. let rozebrán (stál na místě, kde je nyní umístěn kříž). Současný mariánský oltář doplňují sochy sv. Antonína a sv. Anny, protější oltář sv. Josefa, dále sv. Františka a sv. Terezie Ježíškovy, včetně sochy P. Marie, všechny pochází z roku 1918.

Věž na západní straně kostela má klenutou spodní část tvořící "žebračku" - hlavní vstup, je vysoká 28 metrů. Kostel je vysoký 7 sáhů (12,44 m), široký 7,5 sáhů (13,33 m) a dlouhý 19 sáhů (33,78 m). Pod presbytářem je krypta, byli do ní pochováváni v 18. století držitelé

biskupského léna Kováloviček a Lutopecen Komínkové z Engelshasu. Vchod do krypty, která údajně navazovala na zbytky tajných chodeb budovaných za husitských válek, byl po dřevěných schodech, krytých shora velkým břidlicovým kamenem, přímo z chrámové lodi. Vstup byl zcela uzavřen při kladení nové dlažby 1887.

Kostel měl tři zvony, nejstarší s delším nápisem z r. 1604 ulitý v Olomouci Zachariášem Millerem (5 q), druhý s obrazem P. Ježíše a P. Marie z r. 1667 (3 q), třetí s obrazem Ukřižovaného a na druhé straně s P. Marií s Ježíškem s letopočtem 1814 (1 q). Menší zvonek bez nápisu na východní straně sloužil jako umíráček a ke svolávání ke mši ve všední dny. V únoru 1917 byl prostřední zvon odvezen do Vídně k válečným účelům, za to byl malý "sanktusový" zvon v Brně přelit na větší - 35 kg, ale v březnu 1942 byl i tento odebrán. V prosinci 1956 byl v Hradisku posvěcen nový zvon jménem "blahoslavený Sarkander", váží 240 kg, nese jméno i sv. Augustina. Měsíc před koncem první světové války, po udání na místního faráře, byla rozebrána a prodána také většina varhanních píšťal. Část se vrátila a byla použita k opravě v roce 1924, varhany byly řádně opraveny až r. 1934.

Největší opravy kostela: 1837 oprava střechy, ovšem ledabylá, proto oprava nová 1852.

Zásadní oprava proběhla v letech 1898–99 ( zvýšena střecha věže, nová bání, kříž a hromosvod, všechny oltáře a obrazy obnoveny, trhlíny ve zdech a v klenbě, vzniklé sedáním okolní zeminy kvůli kopání hrobů, byly staženy železnými kleštěmi, osazena nová okna, kostel vymalován), 1933 vyklínován, zomítán strop a pozlaceny oltáře, 1948 nové omítky, nátěr krytiny, 1969 stažení klenby, 1970 střecha - krytina, 1971 nové osvětlení a vymalování, v 80. letech vnější fasáda a měděná krytina nad presbytářem, 1984 varhany, okna, 1986 mramorová dlažba, 1987 obětní stůl, 1988 měděná krytina nad lodí, 1989 fasáda, 1990 vytápění, 1992 malba, 1993 hlavní oltář, 1999 sanace krovů.

### Z kroniky obce Hradisko

*Osada Hradisko leží jednu hodinu západně od Kroměříže na silnici vedoucí z Kroměříže do Ejvanovic na mírném svahu k potoku „Malá Haná“ se klonícímu. Kostel však jest na dosti vysokém kopci, k němuž osady vedou padesát čtyři kamenné schody. Osady ale k obvodu fary hradiské patřící leží téměř všechny na rovině a jsou to následující: Bezměrov s dvoutřídní školou půl hodiny od Hradiska, Koválovice s jednotřídní školou 1 ¼ hodiny, Bojanovice ¾ hodiny, Zlobice s dvoutřídní školou 1 hodinu, Lutopecny s dvoutřídní školou ¾ hodiny, Měručky ½ hodiny, Miňůvky ½ hodiny a Postoupky s dvoutřídní školou ¼ hodiny od Hradiska vzdáleny. Počet duší obnášel roku 1898 - 3676. Patronem fary hradiské jest náboženská matice.*

*Hradisko patřilo již v 13. století klášteru Hradisko u Olomouce, kterýž snad faru hradiskou založil a svými řeholníky obsazoval. V 16. století snad pro velkou vzdálenost aneb pro vnitřní poměry kláštera, nejvíce ale pro silné rozmáhání se husitských bludů i ve farnosti hradiské, zůstávala fara hradiská neobsazena. V roku 1560 prodal tehdejší hradiský opat Kašpar k faře v Hradisku patřící půllán za 400 (!) hřiven a určený roční poplatek, kterážto kupní cena ještě v roku 1578 zaplacená nebyla, neboť téhož roku prodalo opatství osadu Hradisko bratřím Janu a*

Joachimů Haugwitzovým z Biskupovic s podmínkou, že právo patronátní nad farou hradiskou podrží klášter hradiský a faru obsazovati bude v nedostatku světských kněží svými řeholníky a doposud nezaplacený obnos za prodaný půllán i s úroky zůstane v majetku patronátní správy, kteráž jej s ostatními farními příjmy na kostelní stavby vynakládati má. Avšak fara v Hradisku zůstala neobsazena, neboť roku 1582 napomínal biskup Stanislav Pavlovský tehdejšího majitele osady hradiské Jana Černického z Kačov, by opraviti dal kostel, vystavěti faru a desátek k vydržování duchovní správy odvedl, a slíbil, že pak-li tak učiní, opat kláštera farářů v Hradisku prozatím, než fara vystavena bude, obydlí v jiném domě obstará. Také v roku 1583 věc se nezměnila, ač opat kláštero-hradský kněze Pavla Sylvana na faru v Hradisku presentovati chtěl, a teprv roku 1591 uvádí se řeholník Kašpar jako farář hradiský, který však brzy faru opustil a do Hulčína tajně odešel. Mezi rokem 1597 až 1599 uvádí se řeholník Šimon Aquarius (snad Vodička) jako farář hradiský a roku 1604 Jan Kašpar a roku 1610 jistý Pavel, který roku 1616 pro vysoké stáří do kláštera zpět povolán byl. Tímto farářem končí řada samostatných duchovních správců v Hradisku, a duchovní správu počal vésti kroměřížský kaplan excurendo, který každou neděli v Hradisku služby Boží konal. Okolo roku 1626 stala se fara v Hradisku Comendatou fary Blh. P. Marie v Kroměříži, aby tamnější děkan používáním farních důchodů slušněji žíti mohl, a od té doby co Jan Tomáš Opolský na kroměřížskou a hradiskou faru roku 1663 také formálně investován byl, bylo Hradisko odtamtud až do zřízení lokalie církevně spravováno, ačkoliv roku 1674 potomní farář ve Zlíně Pavel Kahanek asi ještě na zkoušku, zdali-by zde žíti mohl, pro Hradisko zvlášť investován byl, což však přec příznivých následků pro samostatnost fary nemělo. Farní desátek obnášející po 100 měřících pšenice, žita a ovse, potom desátková stodola s vedlejšími budovami a zahradou zůstaly k užívání děkanům jako farářům kroměřížským až do doby zrušení desátků, v kteréž desátky vykoupěny byly. Roku 1779 zřízena lokální kaplanka v Hradisku a vydržován měl býti lokální kaplan z náboženské matice a tehdejší p. arcikněz a farář v Kroměříži Jan Nep. Gering zavázal sebe a své nástupce na kongruu přispívati ročně 24 zl. dle listiny dto. 30.10.1779. Tato povinnost však odpadla, když dle listiny dto. 13.10.1808 nejd. Cardinalem Ant. Theodorem z Colorado 29.7.1811 a nejd. kníž. arcib. Konsistoři dto. 16.9.1811 stvrzenou stala se smlouva, dle níž kuracii v Hradisku odstoupena byla zahrada až doposud v užívání farářů kroměřížských byvši. Tato smlouva také knihovně zanešena byla dto. 5.3.1812 Kn. list 11 Tom. B, fol. 190. Roku 1784 byla localní kaplanie od fary kroměřížské jako samostatná kuracie odloučena a roku 1843 na faru povýšena. Obvod kuracie a později fary hradiské zůstal tentýž, jaký byl původně obsahujíc devět již jmenovaných osad. Kostel však byl chatrný a pro bouře náboženské v 16. a 17. století zanedbaný tak, že měl jen jeden chudíček oltář, druhý sv. Kateřiny byl rozbořený, žádné sakristie, žádné křtitelnice a na věži jen jeden zvon. Roku 1691 však uvádí se již tři oltáře a čtyři zvony, ze stříbra pak jeden pozlacený kalich, jedno ciborium, jedna monstrance a jeden kříž, dále 6 kasulí a několik rozmanitých obrazů (dle topografie Volného).

Roku 1897 usnesli se farníci zlobičtí a bojanovští zříditi si samostatnou duchovní správu. Vyžádavše si dovolení duchovních i světských vrchností jakož i schválení náskresů kostela i fary, byl roku 1897 v neděli 3.10.1897 po sv. Duchu slavnostně posvěcen základní kámen kostela a roku 1900 na svátek sv. apoštolů Gyrilla a Methoděje vysvěcen již kostel sv. apoštolům slovanským zasvěcený důst. p. místoděkanem z Kojetína Josefem Kubánkem u přítomnosti vícero kněží. A téhož roku 1900 slavil dne 22. července svůj vjezd první p. farář zlobický

*František Solanský, a tím odloučeny byly osady Zlobice a Bojanovice od fary hradiské. Že duchovní správa ve Zlobicích v tak krátké době uskutečněna býti mohla připsati dlužno jak svornému a neúmornému zápolení obcí Zlobic a Bojanovic, jednak všestranné blahovolné podpoře Jeho Excellence nejdůstojnější knížecí arcibiskupské milosti Theodora knížete arcibiskupa olomouckého. A proto, aby dle možnosti podaly důkaz své vděčnosti, jmenovaly obě obce jednohlasným usnesením dne 16. dubna 1900 Jeho Excellenci svým čestným občanem. Kostel pak byl 8. září 1900 Jeho Excellenci za neobyčejného účastenství věřících a za přítomnosti mnoha kněží i konsekrován.*

□